

UČÍ SE SPOLEČNOST

VIKBB66
Michal Černý

DVA POHLEDY NA UČÍCÍ SE SPOLEČNOST

- Buď v kontextu sociologickém, kdy označuje stav společnosti (té aktuální) nebo pedagogickém, ve kterém je spojen spíše s konečným stavem, ke kterému směřuje.
- Zounek: „Celé tři čtvrtiny nezdatných (v práci s ICT)“ (75,6 %) nepocítuje žádnou potřebu vzdělávat se v následujícím roce a dalších 13 % respondentů se chce zúčastnit jednoho kurzu.“
- Proč se lidé vzdělávají?
- Nejde o (úplně) nový fenomén

DRUHY VZDĚLÁVÁNÍ

- Formální: vše co končí diplomem s kulatým razítkem
- Neformální: vše co je organisované a nekončí diplomem s kulatým razítkem
- Šedá zóna mezi tím
- Informální vzdělávání

- Kurikulum x ad hoc přístup
- Zdarma x za peníze
- Autorita x autonomie
- Formalizace neformálního vzdělávání – je to dobře nebo špatně?
- Univerzitní přístup a C kredity

ANDRAGOGICKÝ KONTEXT

- Smyslem vzdělávání dospělých je v integrální andragogice:
  - Enkulturační
  - Socializační
  - Personalizační
- Mělké a široké kurikulum x hluboké a úzce profilované vzdělání
- Skeptické x optimistické pojetí
- Každý jedinec disponuje:
  - Kulturním kapitálem
  - Sociální kapitálem
  - Oba dva jsou přitom navázány na výkon povolání (do značné míry dominantně)

JINÉ SMĚRY ANDRAGOGIKY

- Illich: odškolení společnosti
- Freire: pedagogika utlačovaných, kritická teorie
- Jarvis: vzdělávání shora x vzdělávání sobě rovných
- Sociotechnika: cílevědomé řízení společenských procesů a vztahů pomocí
- Funkcionalistické pojetí: systém funguje a brání se změnám
- Humanistické pojetí: člověk se chce celý život vzdělávat, jde o jeho přirozenou potřebu
- ...

KONTEXT

- Rychlé změny – Moorův zákon
- Nová povolání
- Stará povolání se zcela novou náplní
- Globalizace
- Škola nemůže připravit na výkon konkrétního povolání: neví, jaké bude
- Celoživotní x postgraduální vzdělávání – certifikace, unifikace, svoboda
- Kvalifikace x vzdělání
- Adaptabilita, flexibilita, ... ale co to je?

CENA VZDĚLÁVACÍHO OBSAHU

CENA VZDĚLÁVACÍHO OBSAHU

- Cení jsou lidé a osobní kontakt, nikoli informace samotné
- Encyklopedické informace jsou důležité, ale nic nestojí (Wikipedie)
- K čemu jsou učebnice? Jak nová by v nich měla být data? A jaká?

CO JE VZDĚLÁNÍ?

- Suma vědomostí, znalostí a dovedností?
  - Schopnost řešit problémové úlohy?
  - Veřejný nebo soukromí statek?
  - Schopnost uplatnit se na trhu práce?
  - ???
-
- Co je učení?

VÝCHOVA, PÉČE, VZDĚLÁVÁNÍ

- Péče: zajištění podmínek pro osobní rozvoj, vnější motivace atp.
- Vzdělávání: vnitřní proces, do značné míry psychologický (personalizace)
- Výchova: vnější proces systematického působení - enkulturace

- Lze to od sebe ale takto oddělit? Reálně zřejmě ne.
- Ale: Jak vychovávat dospělé?
- Lze je vzdělávat bez výchovy?

MOTIVACE PRO VZDĚLÁVÁNÍ SE

- Udržení kvalifikace (a místa)
- Zlepšení kvalifikace (kariéerní posun)
- Potřeba zaměstnavatele
- Osobní rozvoj
- Digitální propast
- Antropologická potřeba
- ... ????

MÍRA AUTONOMIE

- Z vnějšku řízené vzdělávání
- Sebeřízené vzdělávání
- Sebeurčené vzdělávání

- Kdo by měl stanovovat plán vzdělávání? A podle čí potřeb (zaměstnanec x zaměstnavatel)?
- Ví člověk, co by se měl naučit? A může se učit sám? (paradox Tomáš Akvinského: Pokud by se člověk mohl učit sám, učí se to co již ví, takže se neučí.)
- Role učitele x mentora x supervizora
- Vnitřní x vnější motivace

VZDĚLÁVACÍ OBSAHY

- Co se člověk může učit:
  - Konkrétní instrumentální znalosti
  - Klíčové kompetence
  - Osobnostní vzdělávání
  - Osvojování si nových profesí (rekvalifikace)
  - Rozvoj expertnosti
  - Sociální dovednosti

- A jak? Je velký rozdíl mezi vzděláváním dospělých a dětí?

SOCIÁLNÍ ROZMĚR

- Kritická teorie x kredencionalismus x humanistický pohled
- Vzdělání jako možnost sociální intervence:
  - Vzdělání jako cesta ze sociálně či ekonomicky problematického prostředí
  - Sociální poradenství
  - Péče o tzv. třetí svět
- Změna rozměru vzdělávacího prostředí
- Integrace:
  - Do společenského života
  - Do online komunity

DOTAZY, PŘIPOMÍNKY,
KOMENTÁŘE...